

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Svmma, Sive Avrea Armilla Bartholomæi Fvmi Placentini,
ordinis Prædicatorum, ac hæreticæ prauitatis Inquisitoris**

Fumo, Bartolomeo

Antverpiae, 1570

Praeceptvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30427

sessionis, taliter quod nesciat ubi sit sita, & possidens esset in bona fide. De peccatis feminini generis, & praecariorum, Pa. c. 1. eod.

P R A E C E P T V M.

1 P R A E C E P T V M aliud affirmatiuum obligat semper, sed non ad semper, sed tantum quando accidit casus: ut dare eleemosinam pauperi occurrenti in extrema necessitate. Aliud est negatiuum, obligans semper, & ad semper, id est, pro omni tempore, ut illud, Non moechaberis. Nullum enim tempus est, in quo hoc liceat. Panor. in c. nouit. de iud. & doct. in 3. sent. d. 37. & S. Tho. secunda secunda. q. 99.

2 P R A E C E P T A legis diuinæ, quaedam erant caeremonialia protestantia diuinam virtutem, & figurabant quae futura erant in nouo testamento, ut praecceptum de immolatione agni, & qui nunc seruaret talia praeccepta, peccaret mortaliter, quia hoc esset protestari Christum nasciturum, quod est contra fidem nostram. Quaedam sunt iudicialia, quae sunt determinationes iustitiae inter homines obseruandae, quae licet iam cessarint, si quis ea seruaret tanquam ex illa lege habita, mortaliter peccaret, quia esset hoc iudaizare: non ex se mortifera sunt, & absolute seruare illa non est ex se mortale. supra, Lex. §. 2. Quaedam autem sunt mortalia, quae sunt secundum rationis dictamen, & legis naturalis, & haec durant, & seruari debent, quia lex naturalis semper manet.

3 P R A E C E P T A decalogi sunt decem, tria pertinentia ad Deum, & 7. ad proximum, secundum glos. Augusti. super Exo. & declarat Thom. prima secunda. q. 100. a. 5.

4 Q V O M O D O autem, vel quando praecceptum obliget ad mortale, & verba legis, difficile est scire, propter varietatem doctor. Quaedam enim praecipuntur ut consilia, quorum transgressio mortale non inducit, quaedam autem ut necessaria, & haec communiter mortale inducunt. Commune autem est utriusque generis praecceptum quod transgressio tam ex contem-

ptu, quam ex se impeditio finis, mortale peccatum inducit. Ratio prima, quia contemptus praeccepti, siue precipitum iniuriam infert ex proptia ratione. Secundi autem est, ex eo & finis praecceptorum communium, est dispositio ad virtutem necessariam ad salutem animae. Ad hoc omnia praeccepta ordinantur, iuxta illud primae ad Tit. 1. Finis praeccepti est charitas. Unde si quis non vult seruare, non solum quia contemnit praecceptum, sed quia non vult domare carnem, ad quod est institutum ieiunium, peccat mortaliter. Consentit Caietan. in summa. verb. praecceptum.

5 P E C C A T V M etiam transgressionis diuinorum, & naturalium praecceptorum, cognoscitur esse mortale ex materia. Nam quando materia est necessaria ad salutem animae, transgressio est mortalis, quia contra vitam animae: ut est illud, Non furtum facies, & huiusmodi. Si autem materia est tantum necessaria ad sanitatem, ut non dicere otiosa, & huiusmodi: horum transgressio non est mortalis, quia non occidit animam, sed aegram reddit. Iure autem humano difficile est hoc cognoscere, quia aliquando exre patua sunt praeccepta ad mortale obligantia, ideo ex materia sciri minime possunt.

6 Ex appositione poenae quandoque potest sciri, ut si fit talis, quod cum ea vita animae stare non possit, inducit mortale peccatum, ut est poena excommunicationis laesae sententiae. Si autem poena stet cum salute animae, ut poena suspensionis, interdicti, regularitatis, pecuniae, & huiusmodi transgressio non inducit mortale, secundum Caietan. ibi in summa, qui dicit, quod transgrediens praecceptum sub poena excommunicationis comminat, non peccat mortaliter, sicut clericus nutrens comam & barbam: quia antequam excommunicetur, debet prius moneri, & tunc si monitioni non paruerit, dignus est excommunicari. Si, in verb. praecceptum. §. 3. dicit, quod si excommunicatio lata continet intolerabilem errorem, non ligat

ligat transgressorem ad mortale : quia nullus nisi pro mortali potest excommunicari. c. nullus. 11. q. 3. quando autem imponitur pœna excommunicationis comminatoriæ, id est, non latæ sententiæ, sed ferendæ, obligat ad mortale quia licet Arc. Flor. 2. part. tit. 4. c. 2. dicat hoc non esse clarum, tamen ut refert Ioan. de Neap. quidam hoc tenent, & bene, quia tales contrafacientes meruerunt excommunicari, & sic mortaliter peccauerunt. Similiter si imponitur pœna suspensionis, depositionis, vel interdicti, secundum eundem Arch. Flor. & si imponitur pœna maledictionis aeternæ, vel indignationis omnipotentis Dei. cap. vnic. de sta. regul. in. 6. Similiter quod ad pœnas corporales, ut si imponitur pœna mortis, vel mutilationis, ut faciunt leges, & statuta quæ debent seruari, secundum Thom. prima secundæ. quæst. 96. ar. 4. quia tales pœnæ non inferuntur communitate, nisi pro eo, quod est multum laesum iustitiæ. Similiter si imponitur pœna grauioris culpæ, ut sit in religionibus, idemque de præceptis factis ab homine, & licet ista opinio videatur rigida, tamen est secutior. Vide tamen supra, Lex. §. 4.

7 Ex verbis aliquando cognoscitur quod sit præceptum, quando præcipiens vitur verbis, quibus præcipientes, & intendentes obligare ad mortale solent vti: vnde respiciendum est ad diuersos mores diuersarum ecclesiarum & religionum. Nā in ordine fratrum prædicatorum, mos præcipiendi est, dum illi cui præcipitur mandatur facere veniam, & post prælati dicit, præcipio tibi in virtute spiritus sancti, & sanctæ obedientiæ, & hoc habetur pro præcepto obligatorio, quia sic consuetum est intelligi huiusmodi verba pro præcepto antonomastice, secundum Caietanum ibi in summa. Not. quod in lege aliquando ponitur multiplex verbum, ut volo, rogo, mando, committo, iubeo, in his non est clarum, quod per ista verba quis ad mortale obligetur, nisi aliud constaret de voluntate præcipientis, vel præciperet de materia

necessaria. Aliqui dicunt quod ista verba præcipimus, iubemus, mandamus, præcipiendo, vel per virtutem obedientiæ, & huiusmodi est præceptum, etiā in materia non necessaria: nisi aliter constet de intentione mandantis, ut Sil. dicit, verb. præceptum. §. 2. argumen. in c. quod præcipitur. 14. q. 1. Si autem sunt verba inhibitoria, ut interdicimus, prohibemus, &c. etiam sunt obligatoria, si sunt præceptiua, secundum Panorm. in capitu. nam concupiscentiam. de constituti. Si autem fiat per verba communia, ut statuo, decerno, & huiusmodi, non esset præceptum, siue dicantur in singulari, siue in plurali: neque per verbum debet, quando materia est consultiua. Attendendus est semper pro regula generali consuetus modus præcipiendi, per quæcumque verba fiat. arg. in c. dilectus. de consuet. & est text. in cle. exiui.

8 Ex intentione præcipientis, transgressio mandati est mortalis, si ipse intendat hoc, & eius intentio sciatur, quod est difficile scire. Intentio legis in communi bene sciatur: quia est facere homines virtuosos. Intentio autem legis ecclesiasticæ, est non iniicere laqueos animabus, sed promouere ad vniōem cum Christo, & ecclesia: vnde præcepta legis obligantia ad mortale, strictè sunt interpretanda, & non ita late: ut multiplicatis præceptis illaquerent animæ: ideo sit tibi pro generali regula, quod transgrediens quodcumque præceptum iuris positium, sine contemptu & refutatione finis, sed vel ex pura ignorantia, vel ex apparenti sibi excusatione, & non adest animus faciendi contra præceptum obligatum ad mortale, nunquam mortaliter peccat: quia non est intentio ecclesiæ bonas illaqueare animas, & consequenter nec incurrit excommunicationem: licet forte ad cautelam esset absoluendus: secundum mentem Caieta. in sum. ibi. supra lex. §. 4. Hinc sequitur, quod prælati debent esse valde prudentes, dum præcipiunt: ut non per calorem iræ, odij vel huiusmodi præcipiant, sed quieto animo & pro re importanti præcepta

cepta sua quando opus est faciant.

PRÆCIPITATIO.

P RÆCIPITATIO, peccatū est: quando quis non consideratis considerandis, sed per impetum voluntatis, vel passionis, fertur ad agendum, ad instar illius, qui se corporaliter de alto præcipitat: quod ad imprudentiā pertinet, mortaleq; peccatum est quando est multum perniciosa secundum materiam necessariam, aliās veniale. De hoc vitio, Tho. secunda secundæ. q. 53. a. 1. iudica de hoc, sicut de vitio prudentiæ opposito.

PRETIVM.

P R E T I V M rerum venalium, non consistit in indivisibili, ita ut qui non solvit illud pūctualiter, cōtra iustitiam agat, sed habet latitudinē quandam, ita quod addēdo, vel minuendo aliquid minimum, non tollitur iustitiæ æqualitas: secundum Tho. secunda secundæ. q. 77. suprà, Emere. §. 2.

PRÆDICARE.

PRÆDICARE nullus debet, nisi officium prælationis habeat, vel ex autoritate habentis prælationem. Unde ad Ro. 10. c. dicitur, quomodo prædicabunt nisi mittantur. quantæcūque ergo scientiæ, & sanctitatis sit, prædicare non debet, nisi à Deo missus: secundum Thom. q. 12. quod probare debet, sicut Moyses aliquo miraculo probavit, aliter contrafaciens, mortaliter videtur peccare, cum possit excommunicari. de hære. c. excommunicamus. el. 1. idem tenet Panor. in c. sicut. de hære. Idem concludit diuus Thom. 3. part. q. 71. a. fin.

V I D E N T V R etiā mortaliter peccare prædicatores, si in peccato mortali incōtūti prædicent, cōtra illud Psal. Peccatori dixit Deus, quare autem tu enarras iustitias meas? & c. Sic enim iniuriam facit prædicationis officio, a Christo instituto, & maximè, quando quis sic indignè prædicat, abutens prædicatione tanquam declamatione. secundum Caiet. ibi suprà. Si autem sit indignus, vellet nihilominus esse dignus, & mundus ad prædicandum, licet humana fragilitate sit indignus,

non videtur mortaliter peccare: secundum Caieta. suprà, quia prædicare non est actus alicuius sacramenti. suprà, Correctio. §. 10.

PRÆDICATOR, dicens mendacium, siue contra doctrinam fidei, siue bonorum morum, siue de gestis sanctorum, aut miraculis, vel prophetiæ, siue de quibuscunq; alijs, quæ ad instuendum, docendum, persuadendū, monendumque auditorem, tanquam verbum Dei pertinet, mortaliter peccat: quia quantum in se est, evacuat universam ecclesiæ autoritatē, & Christi fidem per officium prædicationis originatam. Si dubium pro certo asserat, per eandem rationem mortaliter peccat. Quod si prædicando dicat aliqua impertinentia ad prædicationem, ut iocosa, non peccat mortaliter mentiendo, nisi ratione scandali. suprà, Mendacium. §. 3.

PRÆDICANTES quæstiones speculativas, leges civiles, poetas Latinos, vel vulgares Philosophos, Romanorum gesta, & similia, non vilia, qui hoc videtur esse officij prædicationis abusus, cum dicat Christus, Prædicare Evangelium. Idem si multum in hoc excedunt, gravissimè peccant: secundum Caieta. suprà adulterantes verbum Christi. Credo tamen quod hoc faciunt non principali intentione, sed ad maiorem declarationem eorū, quæ habent prædicare, quod non peccent, maximè mortaliter: quia totum dicitur Evangelium, quod ad declarationem Evangelij assumitur, sicut & Doctores assunt dicta Philosophorum, & Augu. & Hiero. aliquando allegauere dicta Poëtarum, & alij. c. tunc bat. d. 37. non ad pompam, sed utilitatem, sed de his intellige, quod peccat, qui per totam prædicationem in huiusmodi versantur: ut appareant, & ad fructum animarum non attendunt quod est contra intentionem officij prædicationis.

PRÆDICATOR habens inordinatum affectum siue ad temporale luctum, siue ad humanam laudem, adeo quod hæc est vltimus finis eius, vel peccat.